

ÖVERDRIVEN HÄNGIVENHET LEDER TILL ENSIDIGHET OCH FANATISM

eller NÄR HÄNGIVET ARBETE BLIR ABSURT

Landsting runt om i landet fattar ett efter ett beslut om att hbtq-perspektivet ska inkluderas i verksamheterna vilket innebär att vårdcentraler och tandläkarmottagningar skall genomgå vad som kallas för hbtq-certifiering. Denna certifiering utförs av RFSL och syftet är att ge sjukvård- och tandvårdspersonal kompetens och behörighet till att bli bättre lämpade att ta emot, bemöta och vårda individer som anser sig på ett eller annat sätt tillhöra kategorin hbtq. H står för homosexuell, b står för bisexuell, t för transsexuell och q för queer (avvikande av något slag).

Tillhör man någon underkategori av hbtq skall man alltså känna sig tryggare att uppsöka exempelvis en hbtq-certifierad tandläkarmottagning för att få hjälp med sina tänder.

Tandsköterskor och tandläkare som ifrågasätter själva certifieringens syfte eller nödvändighet då de anser att de behandlar alla sina patienters tänder på det sätt som patientens individuella tandvård kräver och som inte tycker att vad dessa patienter sedan gör ute på gatan eller hemma i sängen har med tandvården att göra, blir bemötta med kritik och aggression av RFSL:s personal, som står för utbildningen och certifieringen, och kan också således uteslutas från att bli certifierade. Av detta kan slutsatsen dragas att ingen får på något sätt ifrågasätta certifieringens funktion, syfte eller mål eller överhuvudtaget denna grupp (hbtq) och ingen får heller påstå att man redan tar emot alla sina patienter på samma villkor. Man får utgå från att de utbildande personernas kritik mot ifrågasättande personal grundar sig på att de under lång tid har studerat och deltagit i tandläkarmottagningarnas arbete, på plats insamlat erforderliga fakta om tandvårdspersonalens arbetsätt och bemötande och dessutom infogat dessa fakta i sina rätta sammanhang för att utifrån detta konstatera att personalens påståenden inte överensstämmer med verkligheten, vilket då i sådana fall berättigar till kritik men inte till uteslutning. Har man inte gjort denna grundliga undersökning och därmed inte framtagit nödvändiga fakta och infogat dem i sina rätta sammanhang, blir slutsatsen att de utbildande personernas kritik står på en svajig grund av känslomässiga värderingar och förutfattade meningar som saknar faktabaserad verklighet.

Hos den självständigt tänkande läsaren uppstår också några frågor, liksom de redan uppstått hos flertalet tandläkare och tandsköterskor enligt det ur verkligheten tagna exemplet ovan: Hur skiljer sig homosexuellas tänder från heterosexuellas? Hur behöver dessa tänder behandlas annorlunda?

Var ligger relevansen i att särbehandla en individ på grund av dennes sexuella preferens, om interaktionen mellan individen och samhällsfunktionen inte har med just det sexuella att göra?

Om vi regelmässigt börjar särskilja människor ute i samhället på grund av kriterier som hör till individernas privatliv, så blir gränsen svår att dra.

Speciellt om regeln ska verka inom ett område som inte har något med kriteriet att göra. Som i tagna exemplet med tandvård och sexualitet.

Per Bauhn skriver i sin artikel om normkritikens överdrift, som blir både intolerant och exkluderande, att "själva ansatsen till inkludering kommer förr eller senare att verka exkluderande". Hängivet arbete inom ett visst område utan reflektionsförmåga och

perspektivtänkande leder så småningom till avsaknad av nyansering och egengranskning och riskerar då alltid att gå till överdrift, eftersom man tappar perspektivet.

Vad blir då syftet med en certifiering? Borde man inte uppmuntra och glädjas åt att ett arbete på, som i det här fallet, en tandläkarmottagning redan utförs ur ett perspektiv med *individen i centrum*. Hur långt ska vi annars gå? Var går gränsen för certifiering av olika slag? När blir certifieringen absurd, om den inte har någon relevans för den avsedda funktionen?

Ska tandläkarna i framtiden kanske också certifieras i olika politiska läggningar? Så att ett minoritetsparti, där man anser att samhället inte lyssnar till ens åsikter, skall sända utbildare till landsting och tandläkarmottagningar för att upplysa om och utbilda i hur man bör ta emot en individ med just dessa specifika åsikter. Eller mormoncertifiering kanske, så att individer som valt en sådan religiös inriktning i sitt liv tryggt kan gå till tandläkaren med sina "mormonska" tänder?

Frihet inom gränserna för allas lika rätt

I vår tid gäller som en självklar sanning att alla människor är jämlika. Från början menades med detta enbart att alla skulle vara lika inför lagen och ingen få inneha rättigheter utan motsvarande skyldigheter. Vi är alla människor med samma rättigheter och samma skyldigheter. Alla ska vara lika inför lagen, det ska inte spela någon roll vilken social status du har, vilket kön du har eller vill tillhöra, vilken religion du valt att underkasta dig, hur mycket pengar du har eller vilken politisk åsikt du identifierar dig med. Det är grunden till jämlikheten – att vi är alla lika inför lagen vilket utesluter särbehandling utifrån religiös, politisk eller sexuell läggning. En stat definieras efter dess lagar och utan lag ingen stat. Genom att särskilja sig utesluter man sig omedvetet från alla former av jämlikhet, gemenskap och enhetssträvan, lagstadgade eller inte.

Förutsättning för jämlikhet och utveckling är individens frihet att tänka, känna, säga och göra som han finner för gott inom gränserna för allas lika rätt att göra detsamma.

Godtyckliga lagar och regler uppsatta av, med och för ett fåtal som endast ser till den egna saken eller ett ständigt flöde av nya lagar bidrar till en otrygghet i samhället i den meningen att om folket inte ser det ändamålsenliga i det uppsatta så skadas tilltron till rättsstaten och tar samhällsandan skada. Om tänkandet om, och synen på bemötande av människor kräver mer av den som skall följa reglerna för bemötandet än av den som sätter upp reglerna, så kan givetvis de som stiftar lagarna och sätter upp reglerna inte rätt bemöta synpunkter och åsikter från dem som skall följa dem. Man får då en s.k. normkritik som gärna kritiserar men som själv inte tål kritik.

Ordet kritik kommer från grekiskans krino som betyder "jag (be)dömer". Meningen med kritiken är att bedöma, granska, undersöka och därefter ifrågasätta för att bättre förstå och förbättra, sammanfoga och sammanlänka med målet att kritiken skall resultera i en kvalitetshöjning på granskat område. Inte att splittra, nedvärdera eller hävda egen rätt.

Om syftet för en grupp människor, som gått samman på grund av något visst man har gemensamt, är att vilja bli behandlad jämlikt, som alla andra, motarbetar man då inte sitt eget syfte om man vill avskilja sig från "alla andra" genom att kräva särbehandling enbart på grund av den för gruppen gemensamma saken, i det här fallet sin sexuella läggning?

Alla individer är olika, unika i sitt slag med rätt till egen individualitet. Det innebär att den enskilde individen på det personliga privata planet har rätt att tycka, tänka, tro och uttrycka sig såsom denne finner gott och rätt för honom själv under förutsättning att han tillåter andra

detsamma. Det allmänna och offentliga samhället skapas och byggs delvis av individerna för att dessa skall kunna fungera tillsammans så friktionsfritt som möjligt. Det gäller alltså i alla sammanhang för den enskilde individen att anpassa sig till det allmänt offentligt rådande.

Urskilning är tankeförmågans redskap att skilja mellan exempelvis viktigt och oviktigt, person och sak, relevant och icke relevant och i det här fallet mellan privat och offentligt. De offentliga samhällsfunktionerna är till för och avpassade för den stora massan som utgörs av de enskilda individerna tillsammans. Samhället tillhandahåller de för individerna nödvändiga funktionerna och har ingen rätt att inkräkta på de enskilda individernas privata sfär. Några få individers privata sfär får heller inte inkräkta på de för alla offentliga samhällsfunktionerna, om detta inte innefattar direkta hinder för individen, ex en rullstolsburen som inte har tillgång till en ramp eller hiss in till tandläkarmottagningen, vilket skulle hindra individen från den vård den har rätt till. Den enskilde individens sexuella läggning tillhör i det här fallet det privata och är också helig för individen, dennes ensak. Varför lyfta fram individers heliga privatliv i det offentliga rummet genom att låta dem stå ut från mängden genom särbehandling på grund av individens sexuella ställningstagande? Här går man alltför långt med att generalisera det individuella och sammanblandar därmed person och sak, privat och offentligt till en överdrift som inte har någon relevans - enskilda detaljer får styra över helheten.

Det *personliga* bemötandet är det som i det här fallet bör stå i fokus, det viktigaste och mest relevanta är individen, inte vilket kön eller sexuell läggning denne har. På vilket sätt behöver en avvikelse från normen behandlas annorlunda? Och varför? För att särskilja denne än mer? Är denne mer speciell? Under ytskiktet är vi odiskuterbart lika och tillhör vi alla samma släkte – människosläktet och bör därför lägga vikten av bemötande där. Att utgå från helheten och ett inkluderande perspektiv utan att fastna i enskilda detaljer, allra minst om de inte har någon relevans för själva saken, bör eftersträvas, vilket tandläkarna och tandsköterskorna i det här fallet gör. Ska de kritiseras för det?

Den enskilde och det privata kan inte representera det allmänna och offentliga, för då skulle ett sammelsurium av lagar, regler och olika anpassningar råda, vilket skulle vålla kaos i samhället. Anpassning till medmänniskorna eller omständigheterna ökar vår livsduglighet men behöver ingalunda innebära någon kompromiss för egen del, endast uppgivande av den egna självhävdelser.

Normen enligt naturens lagenlighet är att det finns två kön, vilka benämns man och kvinna. Alla män och alla kvinnor besitter olika egenskaper tillhörande det manliga eller det kvinnliga men manliga och kvinnliga egenskaper är inte detsamma som man eller kvinna. Egenskaperna tillhör alla, oavsett kön, så att en kvinna alltså kan besitta manliga egenskaper och en man kvinnliga egenskaper. Till manliga egenskaper hör t ex handlingskraft, styrka, agerande, viljeuttryck. Till kvinnliga egenskaper hör t ex mottagande, vårdande, omhändertagande, tjänande. Men de är alla mänskliga egenskaper och inte förbehållna något kön. Varje individ blir vid födseln beskaffad med en form, dvs en organisk kropp tillhörande ett visst kön. Denna organism, denna form är ämnad att på bästa möjliga sätt vara det redskap genom vilken individen under sin livstid utvecklar vissa manliga eller kvinnliga egenskaper och förmågor. Egenskaper och förmågor tillhörande det mänskliga släktet och därmed tillgängliga för alla oavsett kön. Formen utgör naturenligen således bästa möjliga förutsättningar för att utveckla vissa egenskaper och förmågor. Hur var och en sedan väljer att uttrycka sig via denna form är varje enskild individs sak men detta egna individuella uttryckssätt kan inte upphäva det faktum att mänskligheten består av enbart

två kön. Således kan inte någon form av särbehandling på grundval av det egna sexuella uttrycket krävas.

När når hängivenheten i arbetet för den egna saken den punkt där den drivs till den spets att den övergår i fanatism och ensidighet och därmed själv diskriminerar det som skenbart är motsatt den egna saken?

Varje hängivet arbete börjar med något gott för ögat, men överdrivenhet och enkelspårighet leder till förblindat arbete med och för den egna saken till den grad att självhävdelsen för egen rätt till åsikt och frihet trampar på andras rätt till detsamma. Annorlunda uttryckt: det finns alltid en risk med att utnämna sig själv eller en grupp som en diskriminerad minoritet och sedan kräva av andra att bli behandlad på ett visst sätt utifrån sin "minoritet" att man i sina krav själv utesluter och därmed diskriminerar annat tänkande och handlande än det egna. För att återigen citera Per Bauhn "själva ansatsen till inkludering kommer förr eller senare att verka exkluderande".

Anpassning till natur- samhälls- och livslagar ökar vår livsduglighet men behöver ingalunda innebära någon kompromiss för egen del, endast uppgivande av den egna självhävdelsen.

/Cecilia Gustafsson 2017-02-26